

Kvalita pšenice ze sklizně 2020 v ČR

Agrotest fyto, s. r. o., v Kroměříži každoročně sleduje za podpory MZe sklizňovou kvalitu obilovin v ČR, a to již téměř 20 let. Dlouholetá řada dat umožňuje meziroční srovnání a zhodnocení vlivu počasí na kvalitu pšenice a žita, a ve spolupráci s Výzkumným ústavem pivovarským a sladařským také ječmene. Sledování je založeno na analýzách náhodně vybraných vzorků obilovin z celé ČR.

Požadavky na jakost pekárenské pšenice splnilo v roce 2020 ve čtyřech hodnocených parametrech (objemová hmotnost, číslo poklesu, obsah bílkovin a sedimentační test) v rámci celé ČR pouze 55 % vzorků, což je méně, než v roce 2019 (63 %) a výrazně méně ve srovnání s rokem 2018 (80 %). Podíl celkově vyhovujících vzorků byl srovnatelný v Čechách a na Moravě, jednotlivé kvalitativní parametry byly ale mírně odlišné. V Čechách byla vyšší objemová hmotnost a číslo poklesu, na Moravě byl vyšší obsah bílkovin a lepší byla i jejich kvalita. Nejvíce problémovým parametrem sklizně 2020 byla objemová hmotnost. Kvalita pšenice byla

negativně ovlivněna zejména srážkami v období dozrávání, vliv měla také skutečnost, že část porostů byla silně polehlých.

Vliv počasí na výnos i kvalitu

Na dosaženém výnosu a kvalitě obilovin se odráží řada faktorů. Mezi ty hlavní patří počasí, agrotechnika, výskyt chorob a provedená ochrana proti nim. Významnou roli hraje odrůdová skladba. Jednotlivé faktory se podílejí na ovlivnění konkrétních kvalitativních kritérií rozdílnou měrou. Mezi vlastnosti potravinářské pšenice nejvíce ovlivňované průběhem počasí, zejména v závěru vege-

tačního období, patří číslo poklesu, dále objemová hmotnost a obsah dusíkatých látek. Naproti tomu sedimentační test charakterizující kvalitu bílkovin je do značné míry geneticky podmíněnou vlastností dané odrůdy.

Vegetační sezóna 2019 až 2020

V říjnu roku 2019, ve kterém startovala vegetační sezóna loni sklizených ozimých obilovin, byly srážky na úrovni dlouhodobého normálu. Teploty byly oproti normálu o 1,4 °C vyšší a tento kladný rozdíl se v měsících listopad (+2,7 °C) a prosinec (+2,8 °C) dále zvyšoval (graf 1). V měsíci lednu 2020 byl teplotní rozdíl oproti normálu sice o něco menší (+2,3 °C), zato měsíc únor s rozdílem oproti normálu +4,6 °C zařadil zimu 2019/2020 jako druhou nejteplejší od roku 1961. Srážkově byla zima 2019/2020 jako celek normální, mezi jednotlivými měsíci však byly velké rozdíly. Srážkově podnormální měsíce listopad (srážky na úrovni 88 % dlouhodobého normálu), prosinec (76 % dlouhodobého normálu) a zejména leden (43 % dlouhodobého normálu), následoval měsíc únor 2020 se srážkami na úrovni 205 % normálu. Celkem za zimní sezónu 2019/2020 spadlo

Tab. 1 – Zastoupení jednotlivých odrůd pšenice sklizně 2020 (582 vzorků)

Odrůda	Počet	Podíl
Viriato	52	8,9 %
Julie	40	6,9 %
Genius	34	5,8 %
Ponticus	29	5,0 %
RGT Reform	27	4,6 %
Ostatní	400	68,7 %

na území ČR v průměru 134 mm srážek, což představuje 102 % normálu 1981–2010. K charakteristice vegetační zimy 2019–2020 patří převážně absence sněhové pokrývky.

Stav ozimů založených v agrotechnických termínech na podzim roku 2019 byl ke konci listopadu většinou velmi dobrý, porosty byly přiměřeně odnožené. S přestávkami vegetace pokračovala i v průběhu kalendářně zimních měsíců. V předjarním období bylo na ozimých pšenicích často nalézáno padlí travní, a to zejména na starších listech, které by jinak v teplotně normální zimě odumřely. V březnu a dubnu se průměrné teploty snížily a přiblížily o něco více k normálu (březen: +1,0 °C, duben: +1,3 °C oproti normálu). Na přelomu března a dubna přišly mrazy, kdy byl zaznamenán pokles teplot na -10 °C

Loňské vlhké počasí bylo příznivé pro rozvoj chorob Foto Antonín Pospíšil

Často se vyskytovala porostlá zrna

Foto Ondřej Jírša

